

Μέρος 3ο: Το Κομμουνιστικό Κόμμα Κίνας και τα ζητήματα επαναστατικής στρατηγικής την περίοδο 1927-1949. Μια απόπειρα συγκριτικής παράθεσης με την περίπτωση της Ελλάδας.

Του Μιχάλη Λυμπεράτου

Οι Ιάπωνες κατακτητές και η ήττα τους-Η Απελευθέρωση

Στην Κίνα οι Ιάπωνες, αντίθετα με το Γκουομιτάνγκ, γρήγορα κατάλαβαν ότι δεν μπορούσαν να αντιμετωπίσουν το αντάρτικο του ΚΚΚ. Προσπαθούσαν με μεγάλες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις να εξαφανίσουν την αντίσταση, τις οποίες εύκολα υπερφαλάγγιζαν οι αντάρτες. Τον Σεπτέμβριο του 1939 εξαπέλυσαν μεγάλη επίθεση κατά του Γκουομιτάνγκ για την κατάληψη της Changsha, πρωτεύουσα της επαρχίας Hunan, στην κεντρική νότια Κίνα. Οι επιθέσεις αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά και οι Ιάπωνες στράφηκαν σε τοπικούς πολέμαρχους, τον Δεκέμβριο του 1939 και τον Μάρτιο του 1940, οι οποίοι σε συνεργασία με το Γκουομιτάνγκ κινήθηκαν εναντίον των κομμουνιστών.[1]

Την ίδια πρακτική ακολούθησαν και οι Γερμανοί στην Ελλάδα όταν διαπίστωσαν ότι οι εκκαθαριστικές τους επιχειρήσεις εναντίον του ΕΛΑΣ δεν απέδιδαν. Στράφηκαν σε τοπικές ομάδες και πολέμαρχους με εθνικά χαρακτηριστικά και τους χρησιμοποίησαν κατά του ΕΛΑΣ. Επρόκειτο για ομάδες συγκροτημένες ως ένοπλη φρουρά ενός τοπικού οπλαρχηγού, που σε συνθήκες απουσίας κρατικών αρχών, συγκροτούσε μια ανεξέλεγκτη προσωπική εξουσία που προσπόριζε σημαντικά υλικά οφέλη, ακόμη και μέσω των ωμών διαρπαγών και κλοπών.[2] Τα μέλη των ομάδων αυτών σχετίζονταν στενά με δεσμούς συγγένειας με τον καπετάνιο και οι ομάδες αυτές ήταν στην πραγματικότητα μεγάλες οικογένειες ενόπλων.[3]

Οι οπλαρχηγοί αυτοί στη Μακεδομία, στη μεγάλη τους πλειοψηφία τουρκόφωνοι Πόντιοι, προσπαθούσαν να συγκαλύψουν τα προσωπικά τους ελατήρια (ο πιο σημαντικός από αυτούς ο Αν. Φωστερίδης (Τσαούς Αντόν) ανέβηκε στο βουνό για να αποφύγει τη δίωξη για τον φόνο της γυναίκας του), μέσω ενός φανατικού αντικομμουνισμού, κυρίως επειδή το ΕΑΜ αποτελούσε το βασικό εμπόδιο για τη διαιώνιση της εξουσίας τους. Όταν, μάλιστα, ο ΕΛΑΣ επιχείρησε να περιστείλει φαινόμενα διαρπαγών, λεηλασιών και υποχρεωτικών «εράνων» που επέβαλαν στις περιοχές που ασκούσαν έλεγχο αυτοί οι «καπεταναίοι», στράφηκαν στους Γερμανούς για προστασία, με το επιχείρημα ότι υπεράσπιζαν τη χώρα έναντι των Βουλγάρων και των συνεργατών τους κομμουνιστών, ενώ οι Γερμανοί, εχθροί του ΕΑΜ, μπορούσαν να διασφαλίσουν την ελληνικότητα της περιοχής. Έτσι, συμμετείχαν στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις τόσο των Γερμανών όσο και Βουλγάρων κατά του ΕΛΑΣ στα Κρούσια, τον Φεβρουάριο του 1944, γεγονός που έδωσε τη δυνατότητα, με την υποστήριξη των Γερμανών, να διαμορφώσουν ένα πραγματικό κρατίδιο στην περιοχή βόρεια του Κιλκίς με φρουραρχεία και πολιτοφυλακές στα χωριά αλλά και υποχρεωτική επιστράτευση καθώς και εξαναγκασμό οπαδών του ΕΑΜ σε αγγαρείες κλπ.[4]

Εκτός αυτών το ΕΑΜ είχε να αντιπαλέψει, όπως και ο Μάο στην Κίνα, τις εγχώριες

δυνάμεις που ξεκινούσαν από τις δυνάμεις της ελληνικής αστυνομίας και της Χωροφυλακής, παρακρατικές οργανώσεις, ναζιστικά μορφώματα ομάδων κρούσης, τύπου ΕΣΠΟ, ΕΕΕ, το Εθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα Ελλάδος υπό την ηγεσία των Γ. Μερκούρη και Σ. Καλύβα, το Εθνικό Μέτωπο Ελλάδος, τη Ναζιστική Οργάνωση Αθηνών[5] και την ΕΑΣΑΔ στη Θεσσαλία,[6] και έφταναν σε τοπικές ομάδες εξουσίας και συμμορίες, όπως Οι κάτοικοι του Χωριού Κούκοι Κατερίνης και οι «λεγεωνάριοι» της Πίνδου.[7] Κυρίως, όμως, από τα Τάγματα Ασφαλείας από τα μέσα του 1943 και μετά με τους περίπου 17 χιλιάδες άντρες τους προέβαιναν σε μαζικές σφαγές όποιου χαρακτηριζόταν, ακόμα και ψευδώς, αριστερός.[8] Επιπλέον, υποστηρίζονταν από ένα εκτεταμένο δίκτυο συνεργατών, κατασκόπων, καταδοτών και μαυραγοριτών, αλλά ακόμα και από την ίδια η «αδράνεια» και τον αντικομμουνισμό άλλων αντιστασιακών οργανώσεων[9], όπως του ΕΔΕΣ, τμημάτων της ΕΚΚΑ (το 5/42 του Ψαρρού) ή της ΠΑΟ που έθεταν ως μοναδικό τους στόχο από το φθινόπωρο του 1943 και μετά τη διάλυση του ΕΑΜ.[10]

Όμως, όπως και στην Ελλάδα, έτσι και στην Κίνα η προσπάθεια των εκεί κατακτητών αποδείχθηκε απέλπιδα. Τον Αύγουστο του 1940 το ΚΚΚ αντεπιτέθηκε και άρχισε να καταστρέφει τα σιδηροδρομικά δίκτυα και τα φυλάκια των Ιαπώνων. Στη λεγόμενη «μάχη των 100 συνταγμάτων» οι κομμουνιστές έπληξαν κάθε σημαντική σιδηροδρομική γραμμή της Κίνας. Μάλιστα, όπως και στην Ελλάδα με τους Γερμανούς και τους Ιταλούς, οι Ιάπωνες επιχείρησαν να αντιμετωπίσουν την αντίσταση στην Κίνα με αντίποινα. Το σύνθημα των Ιαπώνων ήταν να «σκοτωθούν όλοι, να καούν όλα, να λεηλατηθούν όλα». Σε εφαρμογή αυτής της πολιτικής ολόκληρα χωριά κάηκαν και λεηλατήθηκαν σε όλες τις ορεινές περιοχές, ιδίως της Βόρειας Κίνας, ενώ κατά τη διάρκεια των εκκαθαριστικών επιχειρήσεων των Ιαπώνων, η 8η στρατιά του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού του Μάο μειώθηκε από 400.000 σε 300.000 οπλίτες.

Η δράση των κομμουνιστών όφειλε κατά τον Μάο να λάβει τη μορφή της αντι-εκστρατείας κατά της «περικύκλωσης και καταστολής» που εφάρμοζε ο εχθρός, προβαίνοντας σε εξόντωση του πληθυσμού. Ο αγώνας αυτός περιελάμβανε αρκετές ή ακόμη και δεκάδες μάχες, μεγάλες και μικρές, έχοντας ως γνώμονα να ελαχιστοποιηθούν οι συνέπειες κατά των αμάχων. Στο πλαίσιο της στρατηγικής αυτής οι δύο μορφές πάλης, επιθετικά και αμυντικά, χρησιμοποιούνταν αμφότερα αλλά ως επαναλαμβανόμενη εναλλαγή των δύο μορφών, επί μακρό χρονικό διάστημα. Όσον αφορά το περιεχόμενο μιας εκστρατείας ή μιας μάχης, αυτό δεν αποτελούνται από απλή επανάληψη, αλλά ήταν διαφορετικό κάθε φορά. Στο πλαίσιο αυτό έχει γίνει κανόνας ότι με κάθε εκστρατεία και κάθε αντι-εκστρατεία, η κλίμακα να γίνεται μεγαλύτερη, η κατάσταση πιο περίπλοκη και οι μάχες πιο έντονες.[11]

Αλλά αυτό δεν σήμαινε για τον Μάο Τσε Τουνγκ ότι δεν θα υπήρχαν σκαμπανεβάσματα. Όμως, για τον Κόκκινο στρατό, σύμφωνα με το Μάο υπήρχε πραγματικά ήττα μόνο όταν μια αντι-εκστρατεία του αποτύγχανε εντελώς, αλλά ακόμα και τότε η ήττα είναι μόνο μερική και προσωρινή. Μόνο η ολική καταστροφή του Κόκκινου Στρατού, θα αποτελούσε πλήρη ήττα του. Αλλά αυτό δεν μπορούσε να συμβεί. Η απώλεια εκτεταμένων εκτάσεων και η μετατόπιση του Κόκκινου Στρατού αποτελούσε μια προσωρινή και μερική ήττα, όχι μια τελική και πλήρη. Αλλά όταν ο Κόκκινος Στρατός υποχωρούσε έφτασε απλά σε έναν νέο χώρο, όπως για παράδειγμα όταν μετατοπίστηκε από την επαρχία Κiangsi στην επαρχία Shensi, πάλι η απειλή που συνιστούσε για τους αντιπάλους του ήταν τεράστια, όπως συνέβη και με τη στρατηγική υποχώρηση του Κόκκινου Στρατού στην περίπτωση της Μεγάλης Πορείας.[12]

Καθόλη την περίοδο 1941-1944 το ΚΚΚ αντιμετώπιζε τις λυσσαλέες επιθέσεις των Ιαπώνων, ιδίως στη βόρεια Κίνα, αλλά και την εχθρότητα του Γκουομιντάνγκ, επιβιώνοντας και δυνάμει ενός συστήματος υπογείων τούνελ και οικημάτων που είχε συγκροτήσει ως τοπικά φρουραρχεία.[13] Βεβαίως στις συνθήκες αυτές όπως ήταν φυσικό υπήρχαν προβλήματα όχι μόνο σε σχέση με την επιβίωση των δυνάμεών του αλλά και εσωκομματικά προβλήματα, συνεπεία και της δεινής θέσης που είχε περιέλθει. Εκτός από το τμήμα των δυνάμεων του κόμματος που επέμενε σε πιο «ορθολογικές» από μαρξιστική σκοπιά θέσεις, υπήρχαν και φαινόμενα διανοουμενισμού, όπου στελέχη χρησιμοποιούσαν μια πολύ σύνθετη ορολογία και «τσιτάτα» που τους απομόνωναν από τον απλό λαό και προκαλούσαν σύγχυση. Για αυτό το Φεβρουάριο του 1942 ο Μάο δρομολόγησε την λεγόμενη «ανορθωτική προσπάθεια», όπου το κάθε στέλεχος όφειλε να τεθεί στην κριτική της ομάδας και στις συνελεύσεις του λαού, όπου όφειλε να εξηγήσει τους λόγους της αδυναμίας του να συνδεθεί με τις μάζες.[14] Ήταν μια διαδικασία που άνοιξε τις κομματικές οργανώσεις στην κριτική των μαζών και έστειλε δεκάδες στελέχη στα χωριά με τη ρητή εντολή να βοηθήσουν τους χωρικούς στην αύξηση της παραγωγής.[15]

Όμως ο χρόνος δούλευε για τους Κινέζους κομμουνιστές που αργά αλλά σταθερά περνούσαν στην αντεπίθεση. Ήδη ο Μάο προέβλεπε στα 1942 ότι θα νικούσε τους εισβολείς μέσα σε δύο χρόνια.. Με τη στρατηγική του «καλύτερα στρατεύματα, απλούστερη διοίκηση», ο Κινέζος ηγέτης ήταν πεπεισμένος ότι μόνο έτσι θα μπορούσαν οι κομμουνιστές να αντιμετωπίσουν τη στρατηγική του αντιπάλου της «καμένης γης», που προκαλούσε τεράστια προβλήματα στη συντήρηση των αντιφασιστικών στρατευμάτων. Για αυτό έπρεπε να μειωθεί η έκταση της ανάπτυξης των δυνάμεών τους και να απλοποιηθεί η διοίκηση όσο και το οικονομικό της κόστος στις περιοχές που ήλεγχαν οι αντάρτες. Έπρεπε να πάψει να αποτελεί ο Κόκκινος Στρατός το «μεγάλο ψάρι σε ρηχά νερά». Στην ένσταση ότι με μικρές μονάδες δεν θα ήταν αποτελεσματικός σε σχέση με τον τεράστιο στρατό των Ιαπώνων, ο Μάο επέμενε στο επιχείρημα ότι «όταν αλλάζει ο καιρός πρέπει κάποιος να αλλάζει τα ρούχα του». [16]

Για να μπορέσει ο στρατός των Κινέζων κομμουνιστών να επιβιώσει και να συντηρηθεί έπρεπε, εκτός των άλλων, να εφαρμόσει στις περιοχές που ασκούσε έλεγχο μια καμπάνια παραγωγής που θα αφορά όλους τους τομείς της υλικής παραγωγής, ώστε να συντηρούνται ο φαντάροι αλλά και οι χωρικοί, και οι πρώτοι να βοηθούν τους δεύτερους με διαδικασίες ανταλλαγής μεταξύ τους υπηρεσιών και γενικά να αφιερώσει ο Κόκκινος Στρατός τα 9/10 των προσπαθειών του για να βοηθήσει τους αγρότες και μόνο το 1/10 για να μαζεύει φόρους για τον εαυτό του.[17] Σχολεία, κομματικές οργανώσεις και στρατός όφειλαν να παράγουν λαχανικά, να εκτρέφουν γουρούνια, να μαζεύουν ξύλα και καύσιμα και να διανείμουν τμήμα των δικών τους εφοδίων στον πληθυσμό, να βοηθήσουν στον ελεύθερο χρόνο τους στην παραγωγή και τη σπορά. Να βοηθήσουν, επιπλέον, τον πληθυσμό στην αντιμετώπιση της ληστείας και της διαφθοράς. Όπως το εξέφραζε ο Μάο, «όποιος στρατιώτης που δεν βοηθά στην παραγωγή αλλά μόνο τρώει δεν είναι καλός στρατιώτης. Οι σωστοί κομμουνιστές πρέπει να οργανώνουν την παραγωγή, να αντιλαμβάνονται τις ανάγκες των ανθρώπων, να συμβάλουν στην κινητοποίηση των δυνάμεων του κόμματος και στον τομέα αυτό».[18]

Την ίδια περίοδο οι Αμερικανοί προσπαθούσαν να πείσουν τον Τσαγκ Καϊσέκ να εμπλακεί ενεργά στον πόλεμο κατά των Ιαπώνων και τον βοηθούσαν, πλήττοντας με εκτεταμένους αεροπορικούς βομβαρδισμούς θέσεις των Ιαπώνων, ιδίως τον Νοέμβριο του 1943. Ένα μήνα μετά προσκάλεσαν τον Κινέζο στρατηγό να λάβει μέρος στη διάσκεψη του Καίρου με τον Ρούζβελτ και τον Τσώρτσιλ. Οι δυτικοί ηγέτες ως δέλεαρ προσέφεραν στην Κίνα την

ενσωμάτωση μεταπολεμικά της Ταιβάν και του Μαντσουόκου στην Κίνα[19].

Όμως ο εθνικιστικός στρατός κατέρρευσε αμέσως μόλις δέχθηκε μια συνδυασμένη ιαπωνική επίθεση στο Ichigo (Ιτσιγκο), τον Απρίλιο του 1944, μια εκστρατεία που κράτησε αρκετούς μήνες. Οι Κινέζοι εθνικιστές απώλεσαν περίπου 300.000 στρατιώτες, και έχασαν υλικά που αφορούσαν στον εφοδιασμό 40 μεραρχιών, με τα οποία τους είχαν προμηθεύσει οι Αμερικανοί. Οι Αμερικανοί εξοργίστηκαν από την αδράνεια και την ανικανότητα του Γκουομιντάνγκ. Τελικά επέβαλαν τον στρατηγό Stilwell ως αρχιστράτηγο των κινεζικών δυνάμεων, τον Ιούλιο του 1944,[20] όπως έγινε και στην Ελλάδα με τους αμερικανούς επιτελείς στην τελευταία φάση του εμφυλίου. Μάλιστα, ο ίδιος ο Ρούζβελτ έστειλε αυστηρό μήνυμα από το Κεμπέκ στον Τσαγκ Καϊσεκ να πολεμήσει, ενώ έκαναν ό,τι μπορούσαν για να βοηθήσουν το Γκουομιντάνγκ, όπως με την επιχείρηση ανακατάληψης της Βιρμανίας στα τέλη του 1944 με εκτεταμένους αεροπορικούς βομβαρδισμούς. Ωστόσο, είχαν ελάχιστες ελπίδες ότι το Γκουομιντάνγκ ήθελε και μπορούσε να βοηθήσει στον πόλεμο κατά των Ιαπώνων.[21] Είναι χαρακτηριστικό της απογοήτευσης των Αμερικανών ότι στράφηκαν τελικά και προς το ΚΚΚ για βοήθεια κατά των Ιαπώνων, διαπραγματεύσεις που δεν τελεσφόρησαν, γιατί οι Κινέζοι κομμουνιστές ζήτησαν να αντιμετωπίζονται ισότιμα με το Γκουομιντάνγκ και τις ανάλογες στρατιωτικές ενισχύσεις με αυτό από τους Αμερικανούς, πράγμα το οποίο δεν δέχτηκαν οι τελευταίοι.[22]

Αλλά εξίσου σημαντικό στοιχείο για τους Κινέζους κομμουνιστές ήταν ότι ξεκαθάρισαν πλήρως τις εσωκομματικές τους διαφωνίες. Διαφωνίες που είχαν εμφανιστεί στη διευρυμένη σύγκλιση του ΠΓ του ΚΚΚ, τον Ιανουάριο του 1935 στο Tsunyi, Kweichow που οδήγησε σε αλλαγή της σύνθεσης του ανώτατου καθοδηγητικού οργάνου υπό την ηγεσία του Μάο. Το 6η Πανεθνικό Συνέδριο του κόμματος, τον Οκτώβριο του 1938, καθόρισε τον χαρακτήρα της επανάστασης ως αστικο-δημοκρατικό και πρόβαλε το πρόγραμμα των 10 σημείων. Δεν μπόρεσε όμως να προβάλλει την επανάσταση ως μια παρατεταμένη επιχείρηση και τον πολύ σημαντικό ρόλο των αγροτικών περιοχών στην επανάσταση αυτή. Εντούτοις, η Ολομέλεια του Πολιτικού Γραφείου του ΚΚΚ, τον Σεπτέμβριο του 1941, η Ευρεία Κομματική Επανασυγκρότηση στα 1942 και η καμπάνια τον χειμώνα του 1943 για τη μελέτη των προηγούμενων στρατηγικών του κόμματος ομογενοποίησαν πλήρως τις θέσεις του κόμματος.[23]

Άλλωστε, το ΚΚΚ συνεχώς βελτίωνε την απήγησή του στις μάζες. Από το 1940 τα μέλη του κόμματος είχαν αυξηθεί στα 800.000, και ο στρατός είχε φτάσει τα 500.000 ενώ ο πληθυσμός στις περιοχές που έλεγχε το ΚΚΚ ήταν 100.000.000. Και μπορεί λόγω των Ιαπωνικών εκκαθαριστικών επιχειρήσεων και αντιποίνων στις περιοχές που είχε τις «βάσεις» του το ΚΚΚ ο πληθυσμός αναφοράς να έπεσε κάτω από 50.000.000 και η Όγδοη Στρατιά να μειώθηκε στους 300.000 άνδρες και να χάθηκαν χιλιάδες μέλη του κόμματος, όμως από το 1943 και μετά ο Κόκκινος Στρατός ανακτούσε τμήμα της δύναμής του και βελτίωνε ραγδαία τις προσχωρήσεις στο εσωτερικό του. [24]

Ο στρατός του ΚΚΚ αυξήθηκε από 470.000 τον Ιούνιο του 1944 σε 910.000 στα μέσα της επόμενης χρονιάς, ενώ τα μέλη του ΚΚΚ αυξήθηκαν από 800.000 περίπου χιλιάδες σε 1.200.000, αξιοποιώντας την αίγλη που είχε αποκτήσει ο Κόκκινος Στρατός,[25] μια απήγηση που αφορούσε τον τρόπο που χειρίστηκε τα εθνικά αισθήματα κατά των Ιαπώνων ο Μάο.[26] Ήταν πια η περίοδος εφαρμογής της αρχής της στρατηγικής του Μάο ότι έπρεπε «να μη αρκείται κανείς να διεξάγει πόλεμο σε μικρά επίπεδα αλλά να μπορεί να τον διεξάγει και σε μεγάλη κλίμακα. Δεν αρκεί να είναι κανείς ικανός σε ανταρτοπόλεμο περιορισμένης κλίμακας αλλά πρόοδος και επιτυχία σημαίνει να τον αναπτύσσει σε

μεγαλύτερη κλίμακα.»[27]

Να σημειωθεί ότι όπως και στην Κίνα έτσι και στην Ελλάδα οι δυνάμεις της αντίστασης καρπώθηκαν τη μεγάλη απήχηση που τους χάρισε η αντίσταση κατά των γερμανών κατακτητών. Το ΚΚΕ έφτασε να αριθμεί 300.000 την περίοδο της απελευθέρωσης, συνιστώντας τον μεγαλύτερο πολιτικό οργανισμό της χώρας. Ακριβώς η αντίστοιχη διαδικασία συντελέστηκε και στην Κίνα, όπως και στο σύνολο των ευρωπαϊκών λαών που ανέπτυξαν αντιφασιστική αντίσταση. Στο 7 Συνέδριο του ΚΚΚ το καλοκαίρι του 1945, που ήταν ένα Συνέδριο αποθέωσης της πολιτική του Μάο, διαπιστώθηκε ότι οι προσχωρήσεις στο κόμμα ξεπέρασαν κάθε όριο.[28] Από σύμπτωση, τον Σεπτέμβριο του 1945 έγινε και το 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ στην Αθήνα, που και αυτό αποθέωσε τον ιστορικό ηγέτη του ΚΚΕ, τον Ν. Ζαχαριάδη, που 4 μήνες πριν είχε απελευθερωθεί από το Νταχάου και ανέλαβε την ηγεσία του ελληνικού κόμματος.

Σε αυτό Συνέδριο το ΚΚΕ, όπως έγινε την ίδια περίοδο στην Κίνα, επέμενε συστηματικά στις προσπάθειες να συγκεντρωθούν τα πολιτικά κόμματα που στέκονταν πάνω στη βάση της δημοκρατίας και να συντονιστούν οι ενέργειές τους ώστε να σχηματιστεί ένα δημοκρατικό μέτωπο, μια αντιπροσωπευτική κυβέρνηση με την συμμετοχή του κινήματος της αντίστασης.[29] Παρότι ο σοσιαλισμός και η επιβολή στην εξουσία της εργατικής τάξης ήταν ο μακροπρόθεσμος στόχος του κόμματος, η εργατική τάξη της Ελλάδας, σύμφωνα με τις αναλύσεις του ΚΚΕ, ήταν μειοψηφική κοινωνική δύναμη και δεν ήταν σε θέση να εξασφαλίσει την εξουσία χωρίς τις κατάλληλες συμμαχίες. Σταδιακά, όμως, και υπό την προϋπόθεση ότι το ΚΚΕ στρατευόταν στην προσπάθεια συσπείρωσης των συνειδητών μερίδων της κάθε κοινωνικής ομάδας, θα ήταν εφικτή η δυνατότητα να τεθεί θέμα μετάβασης στο σοσιαλισμό.[30] Πάντως τα κομματικά μέλη έπρεπε να γνωρίζουν ότι ο κοινοβουλευτικός δρόμος και οι εκλογές ήταν αυτές που στην παρούσα συγκυρία αντιπροσώπευαν πλήρως τα συμφέροντα της εργατικής τάξης.[31]

Το Συνέδριο στην ουσία αρκέστηκε να εξειδικεύσει τους στόχους της οικονομικής πολιτικής του κόμματος στη βάση των αρχών του προσχεδίου της Λαϊκής Δημοκρατίας και των αποφάσεων της 12ης Ολομέλειας, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση ενός προγράμματος πρωτόγνωρου ως προς την πληρότητά του για την ελληνική πολιτική ζωή. [32] Για τους αγρότες, για παράδειγμα, και στη βάση των γνωστών επιφυλάξεων αστών οικονομολόγων ότι ένα κομμουνιστικό κόμμα εκ προοιμίου δεν θα μπορούσε να προχωρήσει στην πρόταξη συγκεκριμένων μέτρων και άρα να επιβοηθήσει στην επίλυση προβλημάτων της καθημερινότητας του πολίτη, το Συνέδριο προέβλεπε σειρά μέτρων όπως την αύξηση των διανομών της βοήθειας υπό την εποπτεία των συνεταιρισμών, εφαρμογή δελτίου απορίας, φτηνές τιμές με πίστωση στους κατεστραμμένους και τους πυροπαθείς, εξασφάλιση χαμηλότοκων πιστώσεων για αγορά λιπασμάτων κλπ. [33]

Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι το πρόγραμμα δεν περιείχε κανένα σοσιαλιστικό μέτρο εκτός από μια αόριστη επίκληση για την ανάγκη να κλείσει η διαφορά τιμής ανάμεσα στα αγροτικά και τα βιομηχανικά προϊόντα. Αλλά και εδώ με τη μορφή ανταλλαγής μεταξύ αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων, στη βάση επανόδου στις προπολεμικές ανταλλακτικές σχέσεις, με άξονα και την κατάργηση των εξωφρενικά χαμηλών διατιμήσεων ορισμένων αγροτικών προϊόντων, αύξηση τιμών ασφαλείας κλπ. [34] Μέχρι και ειδικές προτάσεις για να εξασφαλιστούν από την UNRRA, την αγγλοαμερικανική επιτροπή βοήθειας, καρφιά, τζάμια, μεντεσέδες και κεραμίδια διατυπώθηκαν. Ως μόνο

«επαναστατικό» μέτρο προτάθηκε η απαλλοτρίωση μεγάλων ιδιοκτησιών για μικρούς κληρούχους και μάλιστα μόνο για αυτούς που σχημάτισαν οικογένεια και είχαν άμεσα βιοποριστικά προβλήματα. [35]

Δεν εντυπωσιάζει επομένως ότι το αντίστοιχο ψήφισμα του Συνεδρίου του ΚΚΕ για τους εργάτες ήταν μόνο μιάμιση σελίδα. Περιελάμβανε επίσης άμεσα μέτρα, όπως αύξηση αποδοχών -και όχι πέραν του ορίου της προπολεμικής αγοραστικής δύναμης- ταχτικά επιδόματα ανεργίας, απαγόρευση απολύσεων, εξασφάλιση ελάχιστων ορίων σύνταξης, απόδοση των κεφαλαίων των ασφαλιστικών ταμείων, επίταξη των εργοστασίων που παραμένουν επίτηδες κλειστά.[36] Αντιστοίχως για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους ζητούσε καθορισμό κατώτατου μισθού, ψήφιση υπαλληλικού κώδικα και συνδικαλιστικές ελευθερίες.[37]

Μάλιστα, όπως και στην περίπτωση των αποφάσεων της 12ης Ολομέλειας του ΚΚΕ που προηγήθηκε, τον Ιούνιο του 1945, δινόταν ιδιαίτερο βάρος στις μικροαστικές κατηγορίες και προτεινόταν προστασία των μικροκαταθετών, επιστροφή των μικρών ιδιοκτησιών που αφαιρέθηκαν στον πόλεμο, [38] μέτρα προστασίας των δημοσίων υπαλλήλων που προβλέπονταν και στο κατοχικό πρόγραμμα του ΚΚΕ. [39] Αξιοσημείωτο είναι ότι προβλέπονταν ειδικά μέτρα ώστε ιδεολογικοί μηχανισμοί με ιδιαίτερο βάρος στη λαϊκή συνείδηση, όπως η εκκλησία, να φαίνεται ότι τύγχαναν ειδικής μέριμνας από τη «λαϊκή δημοκρατία», όπως άλλωστε συνέβαινε και με το κατοχικό πρόγραμμα του ΕΑΜ. Έτσι, γινόταν μνεία στην ανάγκη αναδιοργάνωσης της εκκλησίας και σε σημαντικές οικονομικές ενισχύσεις του κλήρου ώστε να επιτελέσει απρόσκοπτα το έργο του.[40]

.Δείτε το πρώτο μέρος της μελέτης: <https://barikat.gr/content/meros-1o-kommoynistiko-komma-kinas-kai-ta-zit...>

Δείτε το δεύτερο μέρος της μελέτης: <https://barikat.gr/content/meros-2oto-kommoynistiko-komma-kinas-kai-ta-z...>

[1] Mao Tse-tung, The Second Imperialist War, 14 September 1939, Selected Works, Transcription by the Maoist Documentation Project, HTML revised 2004 by Marxists.org.

[2] Αρκετοί από αυτούς βγήκαν στο βουνό επειδή καταζητούνταν για ποινικά κολάσιμες πράξεις και ιδίως κλοπές (Καρανάσιος, Τουτζέρογλου, Μπεχλιβανίδης, Σαρηγιαννίδης κλπ.) Βλ. και Β. Καλογριάς, «Ένοπλες Ομάδες στην Περιοχή μεταξύ Στρυμόνα και Αξιού», στο Οι Άλλοι Καπετάνιοι, Αθήνα 2006 σ. 129-130.

[3] Ν. Μαρατζίδης, «Οι Ένοπλοι Εθνικιστές Αρχηγοί της Κατοχής στη Βόρεια Ελλάδα», στο Οι Άλλοι Καπετάνιοι, ο,π σ.46.

[4] Τ. Βουρνάς, Αυγή 27 Μαΐου 1982.

[5] Φαινόμενα Τρομοκρατίας-Ο ελληνικός νεοφασισμός μέσα από τα απόρρητα έγγραφα των μυστικών υπηρεσιών, Αθήνα 2003, σ. 295.

- [6] Βλ. Στ. Παπαγιάννης, Εθνικός Αγροτικός Σύνδεσμος Αντικομμουνιστικής Δράσης. Τα Τάγματα Ασφαλείας της Θεσσαλίας, Αθήνα 2007, *passim*.
- [7] Βλ και. Δ. Σαραντάκος «Τα σχέδια διαμελισμού της Ελλάδας από τους κατακτητές και η ματαίωσή τους από την Εθνική Αντίσταση», *Ανάλεκτα Κοινωνικής Ιστορίας*, τομ. 1, 2010, σ. 38-58.
- [8] Τ. Κωστόπουλος, *Η Αυτολογοκριμένη Μνήμη*, Αθήνα 2005, σ. 15-48.
- [9] Χ. Φλάισερ, «Επαφές Γερμανικών Αρχών κατοχής και των κυριότερων οργανώσεων της Ελληνικής Αντίστασης, Ελιγμός ή συνεργασία» στο *Η Ελλάδα στη Δεκαετία 1940-1950, Ένα Έθνος σε κρίση*, Αθήνα 1984, σ. 100-109.
- [10] Για το πολύ σύνθετο θέμα της στάσης του ΕΔΕΣ έναντι των δυνάμεων Κατοχής, ιδίως όταν συγκρούστηκε με τον ΕΛΑΣ βλ. Χ. Φλάισερ, *Στέμμα και Σβάστικα, Η Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης*, τομ. Β, Αθήνα 1995, σ. 233-259 και Ν. Ζέρβας, «Ο Μισθοφόρος», (*παρουσίαση-σχολιασμός Λ. Αποστόλου*) Αθήνα 2005, σ. 303-393.
- [11] H. J. van de Ven, ο.π. σ. 177-189.
- [12] Mao Tse-tung, *Overcome the Danger of Capitulation*, 28 January 1940, *Selected Works*, Transcription by the Maoist Documentation Project, HTML revised 2004 by Marxists.org
- [13] L. van Slyke, «The Chinese Communist Movement 1937-1945» στο W. Petersen (ed), *The Cambridge History of China*, v. 9, Cambridge 2002, σ. 6870-703,
- [14] *On the Proletarian Revolutionaries` Struggle to Seize Power*, Peking 1967, σ. 39
- [15] Για πολλούς ήταν μια διαδικασία «μαοποίησης» του κόμματος και εκκαθάρισης των γραμμών του από στελέχη που δεν δέχονταν την ηγεσία του κινέζου επαναστάτη. J. K Fiarbank, MG. Merle, *China: A New History*, Harvand 2006, σ. 324-325.
- [16] Mao Tse-tung, *A most important policy*, September 7, 1942, *Selected Works of Mao Tse-tung, The Period of the War of Resistance Against Japan (II)*, Transcription by the Maoist Documentation Project, HTML revised 2004 by Marxists.org
- [17] «Δεν ήταν ότι ο πληθυσμός στις απελευθερωμένες περιοχές μας προμήθευε τροφή, ήταν ότι εμείς δημιουργήσαμε τη δική μας οικονομία και βοηθήσαμε και τον πληθυσμό», Μάο τσε Τουνγκ, *Άπαντα*, τομ 4, οπ, 133-139.
- [18] Mao Tse-tung, *Spread the campaigns to reduce rent, increase production and "support the government and cherish the people" in the base areas*, October 1, 1943, *Selected Works of Mao Tse-tung*, Transcription by the Maoist Documentation Project, HTML revised 2004 by Marxists.org
- [19] R. Mitter, *China`s War with Japan 1937-1945, The Struggle for Survival*, London 2003, σ. 298-311.
- [20] R. Mitter, ο.π. σ. 338-345.

- [21] R. Dallek, Fr. Roosevelt and American foreign Policy 1932-1945, Oxford 1979, σ. 497-498
- [22] Βλ. Cr. Coker, The Improbable War, China, The United States and the Continuing logic of Great Power Conflict, Oxford 2015, 43-57.
- [23] Mao Tse-tung, Our study and the current situation, April 12, 1944 Selected Works of Mao Tse-tung
- [24] R. Mitter, ο.π. σ. 351-366
- [25] Styke, ο.π, σ. 708-710
- [26] X. Liu, Recast all Under Haven, London, 2010, σ.109-121
- [27] Selected Works of Mao Tse-tung: Vol. I , The Second Revolutionary Civil War Period, Problems of strategy in china's revolutionary war, Chapter I, How to study war, the laws of war are developmental, December 1936.
- [28] R. Mitter, ο.π. σ. 372-375
- [29] Απόφαση του ΠΓ του ΚΚΕ, 1 Αυγούστου 1945, Ριζοσπάστης 2 Αυγούστου 1945.
- [30] Τις συμμαχίες αυτές τις είχε δρομολογήσει με την έννοια της σύμπλευσης στο ΕΑΜ ομάδων με πολλαπλά και διαφοροποιημένα ταξικά συμφέροντα, γεγονός που καθιστούσε δύσκολη την ευθεία διεκδίκηση ενός προγράμματος μετάβασης στο σοσιαλισμό. ΚΚΕ, Η 6η Συνδιάσκεψη της Κομμουνιστικής Οργάνωσης Αθήνας, (ΚΟΑ), Αθήνα 1945, σ. 84 κ ε.
- [31] Ομιλία Γ. Ιωαννίδη στο Η 6η Συνδιάσκεψη της Κομμουνιστικής Οργάνωσης Αθήνας, ο.π, σ. 95.
- [32] Ο Ζαχαριάδης στην ομιλία του στο 7ο Συνέδριο, διευκρινίζοντας τις πρακτικές πλευρές της θεωρητικής διαμάχης γύρω από την κατάσταση στην Ελλάδα και την πολιτική του κόμματος, κατέστησε σαφές ότι η επιδίωξη εφαρμογής του στρατηγικού προγράμματος του ΚΚΕ περί σοσιαλισμού θα στερούσε από τις λαϊκές δυνάμεις τη δυνατότητα να ενσωματώσουν και τη μεσαία αγροτιά, κοινωνιολογικά απρόθυμη για μεταβολές, ώριμη όμως εξαιτίας της τομής που επέφερε ο πόλεμος και η κατοχή, να δεχθεί μια συζήτηση με άξονα ότι ο σοσιαλισμός ήταν ο καλύτερος δυνατός τρόπος για την επίλυση των δομικών προβλημάτων του αγροτικού κόσμου. Ν. Ζαχαριάδης, Λαϊκή Δημοκρατική Ανόρθωση, ΚΟΜΕΠ, Ιούλιος 1945, αρ. φυλ. 39.
- [33] Επίσης, αύξηση πιστώσεων στα βραχυπρόθεσμα δάνεια συντήρησης, ειδικές συμβάσεις του κράτους με τη βιομηχανία για τα είδη πρώτης ανάγκης. Ενίσχυση για ένα τετράμηνο των αγροτών των ορεινών περιοχών πριν αποκλειστούν από τον χειμώνα. Και ακόμη πιο συγκεκριμένες προτάσεις, όπως σιτάρι αλευροποιήσιμο για ανταλλαγή με σιτόσπορο, μεσοπρόθεσμα δάνεια με επιτόκιο 2-3 % και εξασφάλιση καύσιμης ύλης σε συνεταιρισμούς. Απόφαση για το Αγροτικό, Το 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ, Αποφάσεις Ψηφίσματα-Χαιρετιστήρια», τευχ. Α΄, Αθήνα 1945, εκδ. ΚΕ του ΚΚΕ, σ.30.
- [34] Το Αγροτικό μας Πρόβλημα, Εισήγηση στο 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ, ΚΟΜΕΠ, αρ. φυλ. 42, Αθήνα Σεπτέμβριος 1945, σ. 10 κ ε.

[35] Απόφαση για το Αγροτικό Το 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ, Αποφάσεις- Ψηφίσματα- Χαιρετιστήρια», τευχ. Α΄, Αθήνα 1945, εκδ. ΚΕ του ΚΚΕ, σ.30-31.

[36] Ψήφισμα για τους εργάτες, Το 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ, ο.π. σ.39.

[37] Το 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ, ο.π.σ.40.

[38] Οπ, σ.40-41.

[39] Προκήρυξη του ΠΓ του ΚΚΕ, προς τους Δημοσίους Υπαλλήλους, 19 Απριλίου 1942, ΚΚΕ Επίσημα Κείμενα του ΚΚΕ, ο π. σ. 70.

[40] ΕΑΜ, Πρόγραμμα της Λαϊκής Δημοκρατίας, εκδ ΚΕ του ΕΑΜ, Αθήνα 1945.